

**Uniwersytet
SWPS**

Dr hab. Izabela Krejtz, prof. USWPS
Instytut Psychologii, Warszawa

**Recenzja Rozprawy Doktorskiej
Mgr Adrianny Jakubowskiej**

**pt.: „Rola patologicznych domen osobowości w negatywnych i wrogich
zniekształceniach poznawczych u osób z objawami depresji”.**

Promotorzy:

Promotor główny: dr hab. Anna Zajenkowska, prof. UV

Promotor pomocniczy: dr Izabela Kaźmierczak

Przedłożona do oceny rozprawa doktorska analizuje relację między zniekształceniemi poznawczymi, rozumianymi jako „sztywne i nieadaptacyjne wzorce myślowe”, przejawiające się „tendencją do wrogiej interpretacji niejednoznacznych sygnałów społecznych”, a symptomami depresji, przy uwzględnieniu roli patologicznych domen osobowości jako prekursora zarówno zniekształceń poznawczych, jak i symptomów depresji. Doktorantka poszukuje korelatów depresji w kontekście poznawczym, społecznym i osobowościowym, aby zaproponować zintegrowany model depresji, w którym kontekst osobowościowy pełni kluczową rolę. Według tego modelu patologiczne domeny osobowości stanowią podłoże do rozwoju zniekształceń poznawczych, prowadzących do symptomów depresji, które z kolei utrzymywane są przez trudności relacyjne.

Pierwszym celem rozprawy jest pogłębiona analiza zniekształceń poznawczych w depresji na różnych poziomach przetwarzania informacji: od negatywnej narracji w języku naturalnym, przez specyficzne wzorce uwagi oraz trudności w dekodowaniu emocji mimicznych, aż po tendencję do interpretowania niejednoznacznych sygnałów społecznych jako wrogich. Doktorantka zastosowała w tym celu zróżnicowane metodologicznie badania, w tym: badania podłużne z wykorzystaniem analizy naturalnych wypowiedzi (Artykuł 2), badanie okulograficzne z manipulacją eksperymentalną (Artykuł 3) czy też eksperyment z manipulacją poziomem jednoznaczności ekspresji mimicznych (Artykuł 4).

Celem drugim była “weryfikacja związku między symptomami depresji a wrogimi atrybucjami”. Wrogie atrybucje, rozumiane jako przypisywanie innym wrogich intencji, mają swoje źródło w zniekształceniach poznawczych. Doktorantka dostrzegła lukę w literaturze, brak badań nad związkiem między wrogimi atrybucjami a symptomami depresji z uwzględnieniem roli patologicznych domen osobowości (artykuł 1 i 5).

Temat rozprawy uważam za ważny naukowo i społecznie. Doceniam szerokie, nowatorskie podejście do zrozumienia analizowanych zależności.

Zaletą pracy jest osadzenie poszczególnych badań w aktualnym kontekście teoretycznym. Zebrane dane empiryczne pozwoliły zweryfikować proponowany integracyjny model teoretyczny. Zgadzam się z Doktorantką, że uzyskane wyniki mają potencjał aplikacyjny w postaci rekomendacji do opracowania treningów mentalizacji, ukierunkowanych na patologiczne domeny osobowości.

I. Ocena spełnienia warunków ustawowych

Rozprawa doktorska została przedstawiona w formie cyklu powiązanych tematycznie artykułów, co jest zgodne z art. 187 ust. 3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Cykl stanowi pięć artykułów opublikowanych w uznanych czasopismach naukowych, 3 pierwszoautorskich.

1. **Jakubowska**, A., Zajenkowska, A., & Garofalo, C. (2023). Depression and personality disorders among incarcerated offenders convicted of impulsive versus premeditated homicide. *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 34(5–6), 502–520. Impact Factor (IF): 1.1; 70 pkt MEN. (liczba cytowań wg. Google Scholar: **1**).
Wkład Doktorantki oceniony został na **70%**
2. Kaźmierczak, I., **Jakubowska**, A., Pietraszkiewicz, A., Zajenkowska, A., Lacko, D., Wawer, A., & Sarzyńska-Wawer, J. (2024). Natural language sentiment as an indicator of depression and anxiety symptoms: a longitudinal mixed methods study. *Cognition & Emotion*, 39(7), 1693–1702. IF: 2.2; 100 pkt MEN. (liczba cytowań wg Google Scholar: **2**).
Wkład Doktorantki oceniony został na **20%**
3. Kaźmierczak, I., **Jakubowska**, A., Zajenkowska, A., Nowakowska, I., Duda, E., Bodecka-Zych, M., & Zarazińska, A. (2024). Through the Looking Glass... Impact of priming social comparisons on automatic and volitional attention processes in depression: An eye-tracking experimental study Attentional biases in depression [Preprint]. OSF.
Wkład Doktorantki oceniony został na **30%**
4. **Jakubowska**, A., Zajenkowska, A., Kaźmierczak, I., Zarazińska, A., Olechowska, A., Molińska, W., & Pinkham, A. E. (2023). Anger sensitivity and relatedness frustration as predictors of depression. *Personality and Individual Differences*, 215, 1–6. IF: 2.6; 100 pkt MEN.
(liczba cytowań wg Google Scholar: **5**)
Wkład Doktorantki oceniony został na **70%**
5. **Jakubowska**, A., Zajenkowska, A., & Gagnon, J. (2025). The role of borderline pattern in the relationship between hostile attributions and depression: Studies including electroencephalography method. *Advances in Cognitive Psychology*,

**Uniwersytet
SWPS**

21(1), 40–52. IF: 1,0; 100 pkt MEN.

(liczba cytowań wg Google Scholar: **3**)

Wkład Doktorantki oceniony został na **70%**

Wyniki badań Doktorantka prezentowała na konferencjach krajowych i międzynarodowych. Te nowe prace są cytowane (11 wg Google Scholar, IH = 5, ogólna liczba cytowań 55), co wskazuje na ich rosnącą obecność w dyskursie międzynarodowym. Doktorantka współpracuje z ośrodkami zagranicznymi, doskonaląc warsztat m.in. badań okulograficznych (Uniwersytet w Tybindze, Niemcy), a także nadając wymiar międzykulturowy badanym zniekształceniom poznawczym (stypendium realizowane w Narodowym Uniwersytecie Tajwańskim).

Podsumowując, stwierdzam, że rozprawa z naddatkiem spełnia wymogi formalne.

II. Koncepcja i Warsztat Naukowy

Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Mgr Jakubowska wykazuje się w rozprawie pogłębioną wiedzą teoretyczną (w zakresie m.in. zniekształceń poznawczych towarzyszących depresji, patologicznych domen osobowości) oraz umiejętnością prowadzenia badań w oparciu o zróżnicowane techniki pomiaru.

1. Kontekst Teoretyczny

Doceniam precyzję języka naukowego w definiowaniu kluczowych dla rozprawy pojęć jak zniekształcenia poznawcze, wrogie atrybucje, domeny osobowości. Jasne określenie modeli teoretycznych: modelu przetwarzania informacji społecznych (SIP; Crick i Dodge, 1994) oraz dymensjonalne ujęcie zaburzeń osobowości (zgodne z DSM-5 i ICD-11) zakotwicza projekt doktorski w dotychczasowych teoretycznych ustaleniach związanych z tematyką rozprawy doktorskiej i dostarczających kontekstu dla sformułowania weryfikowanych przewidywań. Zwróciłam uwagę również na precyzję w formułowaniu hipotez, które mają swoje uzasadnienie w dobranym kontekście teoretycznym. Jedyne w artykule 3 ograniczyłabym ich liczbę.

2. Jakość Próby Badawczej

Na wyróżnienie zasługuje również dobór prób badawczych. W prezentowanych badaniach łącznie wzięło udział ponad 2000 osób z różnorodnych grup. Doktorantka prowadziła badania z udziałem osób z populacji ogólnej, osób doświadczających straty, pacjentów z diagnozą kliniczną depresji, osób osadzonych w zakładach karnych –

sprawców zabójstw. Doktorantka, poza dwoma przypadkami (artykułami 1 i 2), przeprowadzała analizę mocy w celu ustalenia liczebności próby.

3. Solidność Metodologiczna i Warsztat Badawczy

Mgr Jakubowska wykazała się opanowaniem warsztatu metodologiczno-statystycznego na wysokim poziomie. Zrealizowane badania wskazują na umiejętność prowadzenia różnorodnych badań w zaawansowanej metodologii, w tym badań podłużnych (3 pomiary co 3 m-ce) i eksperymentalnych (priming porównań społecznych), z wykorzystaniem zaawansowanych technik pomiaru (np. okulografii) uzupełniających standardowe metody samoopisowe i wykonaniowe.

Pewny niedosyt pozostawiają analizy w artykule 1, niemniej zastosowane analizy we wszystkich artykułach są adekwatnie dobrane do stawianych hipotez.

III. Szczegółowa analiza merytoryczna: Krytyczne omówienie poszczególnych artykułów

Artykuł 1 - wkład 70%

W artykule 1. Doktorantka przeprowadziła pomiar nasilenia objawów depresji w grupie osób skazanych za zabójstwo, zakładając, że podłożem zachowań agresywnych są zniekształcenia poznawcze towarzyszące depresji. Motywacją do Badania 1 zrealizowanego na grupie 83 sprawców zabójstw, był brak badań nad symptomami psychopatologicznymi (depresji, zaburzeń osobowościowych) w grupach o nasilonej tendencji do zachowań agresywnych, sprawców zabójstw z premedytacją (n=45) i sprawców zabójstw pod wpływem impulsu (n=38). Badanie uzyskało zgodę komisji etycznej.

Postawiła dobrze umotywowane kierunkowe hipotezy (3) i eksploracyjne. Zabrakło sformułowania hipotezy dotyczącej zależności między wymiarami osobowości a nasileniem symptomów depresji. Przyjęty dymensyjny model zaburzeń osobowości pozwolił wykazać liczne korelacje między mierzonymi zmiennymi, oddzielnie w badanych grupach. Jednak przewidywane różnice nie wystąpiły ani pod względem zmiennych osobowościowych ani depresji.

Kwestie do klaryfikacji/dyskusji

1. 88 osób zostało zrekrutowanych do badania, 5 osób zostało wyłączonych z analiz – z której grupy? Analiza mocy post hoc sugeruje, że wstępnie analiza mocy nie była brana pod uwagę przy planowaniu badania. Być może badanie miało zbyt małą moc do wykrycia istotnych różnic.

2. Czy zmienne demograficzne były kontrolowane w analizach? Tabela 1 sugeruje potencjalne różnice w wieku. Czy grupy różniły się wiekiem i innymi zmiennymi demograficznymi? To pytanie zyskuje na wadze w świetle ograniczeń badania, na które wskazuje Doktorantka w dyskusji.

(Art. 1 str 12 "Given that various variables, including age, may be naturally linked to depression or pathological personality traits, conducting a study on a larger sample would enable the examination of differences concerning these variables").

Uwzględnienie wieku jako kowarianta być może pozwoliłoby na ujawnienie oczekiwanych różnic między grupami poprzez kontrolę wariancji związanej z np. wiekiem.

3. Tabela 1 zawiera statystyki opisowe zarówno poziomemu depresji, jak i zmiennych demograficznych. Zastanawiam się, czemu depresja nie została opisana w tabeli 3, prezentującej statystyki opisowe dla zmiennych osobowościowych i porównanie średnich. Zastanawiam się również, dlaczego zdecydowano się na podejście kategoriale w analizie dt różnic w występowaniu depresji w porównywanych grupach.
4. Niektóre z analizowanych skal charakteryzowały się relatywnie niską rzetelnością, jak *NA (.48)*, *Dependent*, *Obsessive-compulsive* i *Schizoid PD (Cronbach's alpha ranged from .5 to .54)*. Czy te wyniki dla rzetelności są spójne z wynikami z innych badań, a także czy doktorantka sprawdzała, które z pozycji skali wpływały na niską rzetelność? Można było rozważyć albo pominięcie tych skal w analizach, co byłoby uzasadnione, albo wykluczenie niektórych pozycji, które zaniżały ogólną rzetelność danej podskali.
5. Analizy opierają się na serii testów t i analizach korelacji r-Pearsona, a także chi-kwadrat, który nie został wymieniony w części dotyczącej analiz statystycznych. Nie znalazłam informacji o sprawdzeniu założeń dotyczących kształtu rozkładów poszczególnych zmiennych (związane z decyzją o wyborze parametrycznych vs nieparametrycznych testów istotności), a także poprawek związanych z liczbą wykonywanych porównań/korelacji. Wykonywanie wielu testów jednocześnie zwiększa ryzyko popełnienia błędu pierwszego rodzaju. Uwzględnienie poprawki (np. Bonferroniego) jest zwłaszcza ważne przy eksploracyjnych analizach, a część miała taki charakter.
6. Tabela 2 prezentuje 2 macierze korelacji, jednak tytuł tabeli sugeruje macierz korelacji tylko dla grupy sprawców zabójstw z premedytacją. Nie jest jasne, które korelacje dotyczą której grupy. W tekście macierze te skomentowane są 2 zdaniem, z których można domyślić się, że druga macierz jest dla sprawców impulsywnych zabójstw. Brak komentarza do zależności pomiędzy innymi mierzonymi zmiennymi. Analizy współczynników korelacji można było uzupełnić porównaniem siły zależności między grupami.
7. Wyniki dt. różnic między zmiennymi nie wykazały istotnych różnic

międzygrupowych. Doktorantka opiera dyskusję wyników na dwóch tendencjach statystycznych dotyczących potencjalnej różnicy w poziomie psychotyzmu i wycofania (detachment), a także nieistotnej różnicy w proporcji depresji w obu grupach, co może być uznane za nadinterpretację.

(str. 11, Artykuł 1: "It is worth noting that our study replicated the finding of a high prevalence of depression among homicide offenders, consistent with previous research (McCallion & Farrimond, 2018), although also this finding was not statistically significant.")

Skoro grupy nie różniły się między sobą nasileniem mierzonych wymiarów, rozwinęłabym wątek analiz korelacji w poszukiwaniu osobowościowych predyktorów depresji na całej badanej grupie.

8. Nie znalazłam nawiązania do zniekształceń poznawczych, do których odnosi się doktorantka w autoreferacie przy opisie wyników opisanych w artykule 1. W autoreferacie czytamy "Potwierdzono również związek między wrogimi atrybucjami (mierzonymi kwestionariuszem AIHQ) a nasileniem symptomów depresji". Ta informacja nie pojawia się w artykule 1, ani nie znalazłam informacji o narzędziu AIHQ w artykule 1. Być może te analizy były jedynie zaprezentowane w wystąpieniu konferencyjnym.

Artykuł 2 - wkład 20%

W tej publikacji doktorantka jest drugim autorem. W podziale prac nad powstaniem artykułu wymieniona jest jedynie na 3. Pozycji, przy przygotowaniu pierwszej wersji manuskryptu. Nie brała udziału w konceptualizacji badania, metodologii, analizie danych. Stąd trudno jest zaliczyć ten artykuł jako efekt wiodącej pracy doktorantki (jej wkład oceniony został na 20%).

Artykuł prezentuje wyniki badania podłużnego (3 razy co 3 m-ce, po 2, 5, 8 m-cach od krytycznego wydarzenia życiowego, CLE), które było częścią większego projektu, w który zaangażowana była promotor pomocnicza, a dane były już opublikowane w innej publikacji. Poszukiwano markerów depresji w naturalnym użyciu języka (opisy 12 wydarzeń). Analizowano, wśród 40 osób z i bez depresji, które doświadczyły CLE w okresie 2 m-cy poprzedzających badanie (np. doświadczających żałoby po stracie; zakończeniu związku lub śmierci bliskiej osoby) (grupy wyrównane ze względu na wiek i płeć), dynamikę zależności między użyciem pozytywnych i negatywnych słów w wypowiedziach o zdarzeniach życiowych a symptomami depresji i lęku.

Według Doktorantki badanie własne adresuje ograniczenia wcześniejszych, głównie poprzecznych badań lub analiz tekstów pozyskanych w badaniach laboratoryjnych na próbach bez formalnej diagnozy depresji.

Należy podkreślić staranność w doborze próby, choć zdaje się, że analiza mocy nie była

przeprowadzona również w tym badaniu, ponieważ autorzy powołują się na heurystyki doboru próby podobnej do tych w innych badaniach.

Zastosowane analizy modeli mieszanych odzwierciedlają zagnieżdżoną strukturę danych, schemat badania 2 (d vs nd) x 3 (t1, t2, t3). Poziom analiz jest wyższy niż w artykule 1. Zgodnie z oczekiwaniami, ogólnie, użycie negatywnych słów wiązało się z wyższymi, a pozytywnych z niższymi symptomami depresji i lęku. Efekty były silniejsze dla negatywnych słów. Nie zaobserwowano różnic międzygrupowych ani zależności między zmianą frekwencji analizowanych słów a nasileniem depresji czy lęku czy efektów interakcji.

Kwestie do klaryfikacji/dyskusji

1. Zastanawiam się, czy w analizach był brany pod uwagę typ zdarzenia. Być może zależności przewidywane w drugiej hipotezie mogłyby się ujawnić dla danego typu zdarzenia.
2. Ciekawi mnie również, czy modele były 2- czy 3-poziomowe – zdarzenia zagnieżdżone w pomiarach, a pomiary w osobach? Tej informacji nie znalazłam w tekście artykułu.

Artykuł 3 - wkład 30%

Adresuje kolejne ograniczenia metodologiczne wcześniejszych badań nad zniekształceniami w depresji (niewielkie próby, bodźce związane z Ja).

W badaniu okulograficznym dt primingu porównań społecznych, analizowano wzorce uwagi osób spełniających kryteria diagnozy depresji (n = 102) i osób bez depresji (n = 107) wobec pozytywnych i negatywnych informacji o osobie Innej niż Ja.

W tym artykule udział Doktorantki nie jest wiodący; nie pełniła również roli autora korespondencyjnego. Podobnie jak przy artykule 2, konsultowała manuskrypt i współtworzyła pierwszą wersję artykułu (zapis z oświadczenia) i uczestniczyła w opracowaniu metody badania i realizacji badania (zapis z artykułu).

Analizowano, jak szybko badani kierują wzrok i jak długo utrzymują uwagę na przymiotnikach pozytywnych lub negatywnych opisujących inną osobę, w zależności od rodzaju porównań społecznych (w górę lub w dół, warunku kontrolnego i poszukiwania podobieństw). W tym manuskrypcie, po relatywnie skondensowanym wprowadzeniu autorzy przedstawiają badanie własne i 12 hipotez (podsumowanych schematycznie w Tabeli 1 i 2), wyprowadzonych z krótkich przeglądów badań dt porównań społecznych. Myślę, że hipotezy te można by pogrupować/ połączyć po warunkach eksperymentalnych. Przetawić je jako interakcyjne, a nie odnoszące się do

poszczególnych efektów prostych lub głównych.

Zaobserwowano między innymi, że wszyscy badani szybciej docierali do treści pozytywnych niż negatywnych i dłużej skupiali wzrok na treściach negatywnych bez względu na warunek badania. Ale badani w depresji czynili to krócej niż osoby bez depresji. Osobom w depresji więcej czasu zajmowało dotarcie do kluczowych treści. Wprowadzenie sytuacji porównań społecznych istotnie zmieniało percepcję kluczowych treści w kontekście innej osoby. Uwzględnienie kontekstu społecznego, porównań społecznych uważam za ważny wkład w zrozumienie tendencji poznawczych w depresji.

Kwestie do klaryfikacji/dyskusji

1. Z uwagi na niską jakość danych okulograficznych pominięto dane od 24 osób. Jaką jakość uznano za niską? Warto zaraportować, jaki był błąd kalibracji i procent śledzenia ruchu oczu w trakcie wykonywania zadania.
2. W analizie uwzględniono osoby, które miały przynajmniej 60% poprawnych danych - co to oznacza? Jaki był ogólny procent poprawnych danych?
3. Czy były różnice międzygrupowe pod kątem zmiennych demograficznych, tj. wieku, płci, wykształcenia?
4. Klarowność metody zyskałaby na prezentacji przykładowych bodźców z zaznaczonymi obszarami zainteresowania wokół przymiotników.
5. Czy częstość występowania i długość słów kluczowych zostały wyważone między pozytywnymi a negatywnymi przymiotnikami, jak i między warunkami eksperymentalnymi? Lista użytych w badaniu przymiotników jest w Tabeli 1 zamieszczonej w załączniku A, którego nie dodano do autoreferatu.
6. Doktorantka nie załączyła załączników B i C, D i E. Brak wskazanych załączników sprawia, że trudno jest sobie wyobrazić, w jaki sposób przebiegło badanie. Nie wiadomo np. ile czasu na ekranie były prezentowane dane cechy i w jaki sposób. Utrudnia to pełną ewaluację procedury badania.
7. Autorzy definiują dwell time jako procent całkowitego/dostępnego czasu spędzony w danym AOI - zatem precyzyjnie byłoby pisać o procencie spędzonego czasu (percent of dwell time) a nie o dwell time.
8. W tabeli 1 użyto po raz pierwszy skrótu TTFF, który można było wprowadzić na str. 6 przy wprowadzeniu terminu *time to first fixation*. Na str. 10 jako skrót do *time to first fixation* jest użyty TTF, który jest kilkakrotnie użyty na tej samej stronie i w całej metodzie, zamiast wprowadzonego wcześniej TTFF, by w wynikach znów powrócić do TTFF – powszechnie używanego skrótu w badaniach okulograficznych. Zakładam, że czas TTFF mierzony był w milisekundach – informacji o jednostce pomiarowej nie

znalazłam w manuskrypcie.

9. O ile dyskusja wyników jest pogłębiona, o tyle, z uwagi na brak dostępu do załącznika E, nie ma możliwości zapoznania się z ograniczeniami badania i dalszymi kierunkami badania. Zabrakło również konkluzji.

Artykuł 4 – wkład 70%

Opisanie Jest próbą rozstrzygnięcia niespójnych wyników w literaturze dt rodzaju zniekształceń w percepcji emocji innych osób (anger sensitivity or anger recognition bias). Doktorantka weryfikowała zależność między symptomami depresji a trafnością rozpoznawania emocji z niejednoznacznych wyrazów mimicznych (złości, lęku i radości) na dużej próbie z populacji ogólnej (n=1241).

Kwestie do klaryfikacji/dyskusji

1. W autoreferacie Doktorantka sformułowała hipotezę przewidującą, że osoby z symptomami depresji nie mają trudności z rozpoznawaniem emocji jednoznacznych, a napotykają trudności w dekodowaniu ekspresji niejednoznacznych. Zabrakło wyjaśnienia, jak są rozumiane jednoznaczne i niejednoznaczne wyrazy twarzy. Hipoteza ta nie jest obecna w artykule, w którym sformułowano hipotezy dotyczące pozytywnej relacji między frustracją relacyjności (relatedness frustration) a depresją oraz pozytywnej zależności między wrażliwością na złość (anger sensitivity) a symptomami depresji, a także eksploracyjnie przewidywano symptomy depresji na podstawie mierzonych w badaniu zmiennych.
2. Nie zauważyłam, aby badanie opisane w artykule 4 uzyskało zgodę komisji etycznej. Poproszę o komentarz w tej kwestii.
3. Procedura badania, zadanie do wykonania opisane z dużą dokładnością. To pozwoliło na refleksję nad pewnym brakiem równowagi w bodźcach. Wszystkie zaczynały się od negatywnej emocji angry-fearful, angry-happy, fear-happy. Nie jest jasne, w jakiej kolejności pojawiały się bodźce, czy były prezentowane losowo, czy w narastającej intensywności danej emocji. Czas prezentacji to 500 ms – na jakie podstawie został dobrany? Nie jest jasne, jakie były wskaźniki rzetelności dla użytych skal w badaniu własnym.
4. Klarowna prezentacja wyników. Depresja była negatywnie związana z ogólną wrażliwością na złość, lęk i radość, a pozytywnie z tendencją do rozpoznawania radości. W analizach uwzględniono poprawność rozpoznania emocji. Zastanawiam się, czy gdyby uwzględniono również czas podejmowania decyzji nie ujawniłaby się przewidywana dla depresji wrażliwość na emocje negatywne, specyficznie złość (anger).
5. Wątkiem prac Doktorantki, który zwrócił moją uwagę, jest weryfikacja pozytywnej

zależności między frustracją relacyjną a nasileniem objawów depresyjnych. W opracowaniu encyklopedycznym Doktorantka definiuje potrzebę relacyjności rozumianą jako „pragnienie poczucia więzi z innymi – kochania i troszczenia się oraz bycia kochanym i otoczonym troską”. Brak jej zaspokojenia prowadzi do frustracji relacyjnej. Doktorantka przewiduje, że przedłużająca się frustracja relacyjna, korelat niskiego wsparcia społecznego, może być czynnikiem rozwoju depresji. I rzeczywiście, obok płci, frustracja relacyjna była istotnym predyktorem depresji. Wrażliwość na złość wyjaśniała dodatkowo 0,1% wariacji, choć zdaje się, że jako predyktor nie była istotna – tu poproszę o klaryfikację. Z dyskusji wynika, że była istotnym predyktorem, ale danych w opisie wyników nie znalazłam. Nie znalazłam także wskazania, która z płci przewiduje wyższe symptomy depresji. Z wprowadzenia można domyślać się, że chodzi o kobiety.

6. Zastanawiam się, skoro nie zaobserwowano specyficznej wrażliwości na złość, gdyby stworzyć wskaźnik uwzględniający ogólną wrażliwość na emocje, czy wtedy zwiększyłby się procent wyjaśnianej wariacji, albo czy testowano modele z innymi zmiennymi wrażliwości na emocje.

Artykuł 5 – wkład 70%

Doktorantka weryfikuje, w reanalizie danych w badaniu 1 na próbie ogólnej (n= 54) i w oryginalnym badaniu 2 (n= 189) na próbie ogólnej i wśród osadzonych w zakładach karnych, związek między symptomami depresji a wrogimi atrybucjami, uwzględniając mediacyjną rolę domen osobowości, negativity affectivity i disinhibition (borderline pattern). Do badania wrogich atrybucji wykorzystano zarówno tradycyjne kwestionariuszowe techniki, jak i technikę EEG pozwalającą na analizę potencjałów wywołanych (N400) w reakcji zaskoczenia na niewrogie intencje w ambiwalentnych sytuacjach.

Kwestie do klaryfikacji/dyskusji

1. Być może umknęła mi ta informacja, ale chciałabym wyraźnego wskazania, na ile reanaliza danych z badań Gagnon & Jolicouer, (2014) i Gagnon i in. (2017) wnosi nową wiedzę.
2. W hierarchicznej regresji liniowej, stwierdzono zależność między symptomami depresji a wrogimi atrybucjami (hostile attributions), symptomy depresji wyjaśniały 17% wariacji, a analizowane domeny osobowości były na poziomie tendencji statystycznej predyktorem wrogich atrybucji. Zastanawiam się, czy rozważono analizę zaobserwowanych zależności w modelu mediacyjnym. Tym bardziej, że w dyskusji badania 1 czytamy, że: “when BPD features were incorporated into the regression model, the predictive power of depression on HA reduced significantly,

indicating BPD features as the more dominant factor.” Doktorantka pisze o BPD jako dominującym czynnikiem, jednak ten predyktor nie był istotny. Co oznacza stwierdzenie, że moc predykcyjna depresji zmniejszyła się istotnie – czy współczynniki regresji były porównywane ze sobą?

Drobnostki edycyjne:

Artykuł 3

- Literówka częstotliwość próbkowania pozycji oka - 120H -> 120Hz
- Areas of interest (AOI) w dalszej części występują również jako AOIs – jeśli skrót odnosi się do liczby mnogiej nie ma potrzeby dodawania s

Artykuł 4,

- dół str. 2 - niepotrzebne “).”

Na koniec dodam, że w relatywnie wielu miejscach Doktorantka pisze o potwierdzaniu hipotez (we wnioskowaniu indukcyjnym nie potwierdzamy, a raczej dostarczamy argumentów na rzecz przyjęcia bądź odrzucenia hipotez).

IV. Podsumowanie i Konkluzja

Mgr Jakubowska podjęła istotny problem badawczy, który dostarcza nowej wiedzy w literaturze z zakresu eksperymentalnej psychopatologii poznawczej.

W autoreferacie doktorantka przedstawiła spójny, szeroko zakrojony projekt badawczy realizowany we współpracy międzynarodowej. Klarownie sformułowane hipotezy, czasem (Artykuł 3) zbyt szczegółowo, wsparte odniesieniami do wcześniejszych badań – wskazują na dobre, rzetelne umiejscowienie badań współautorskich w literaturze przedmiotu. Doktorantka wyraźnie wskazuje luki w literaturze, niespójności w dotychczasowych wynikach badań. Precyzyjnie definiuje analizowane konstrukty – np. rozróżnienie między *anger sensitivity* a *anger recognition bias* (artykuł 4). Dokonuje interpretacji zaobserwowanych zależności z odwołaniem do literatury przedmiotu. Mgr Jakubowska wykazała się wysokim poziomem warsztatu metodologiczno-statystycznego, oferując oryginalne rozwiązanie problemu o potencjale aplikacyjnym w praktyce klinicznej.

Przyznaję, że z dużym zaciekawieniem naukowym zapoznałam się z przedstawioną do oceny rozprawą. W recenzji podniosłam kilka kwestii do klaryfikacji i potencjalnie dyskusji w trakcie obrony. Myślę, że rozprawa obroniłaby się na podstawie pierwszoautorskich prac Doktorantki. Włączenie prac, w których Doktorantka nie pełniła wiodącej roli, uważam za ponadwymiarowe.

**Uniwersytet
SWPS**

Podsumowując, rozprawa doktorska mgr Adrianny Jakubowskiej spełnia warunki ustawowe stawiane pracom doktorskim (zgodnie z art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce) dotyczące formy i jakości publikacji, prezentuje oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, dowodzi szerokiej wiedzy teoretycznej Doktorantki w zakresie zniekształceń poznawczych i roli patologicznych domen osobowości w depresji, a także wskazuje, że mgr Jakubowska posiada kompetencje do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej.

W związku z powyższym wnoszę o przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenie mgr Adrianny Jakubowskiej do publicznej obrony doktoratu.

Krzysztof Koźmiński

